దత్తుడు

శ్రీనివాసరావు హస్తాన్ని చూసి, "నీది 'ఎమియబుల్' స్వభావం" అన్నాడు హస్తసాముద్రికం తెలుసున్న నా మిత్రుడు. ఎమియబుల్ అనేపదానికి చాలా అర్థాలు చెప్పవచ్చును. నమ్రత, మృదుత్వం ఇతరులను సంతోషపెట్టే వాకచక్యం ఇత్యాదయః. ఇవి కాక ఎక్కడుంటే అక్కడ, ఆ వాతావరణానికి సరిపడిపోయే స్వభావాన్ని కూడా 'ఎమియబుల్' అనవచ్చు శ్రీనివాసరావువిషయంలో ఆమాట చాలా వరకు నిజం. అతను చాలా నెమ్మదస్తుడు. ఇతరులకి తనవల్ల వుపయోగంవుంటే, ఎంత శ్రమకయినా వోర్చి సాయంచేస్తాడు. అన్నిటి కన్న మించి అతను ఎటువంటి సొసైటీలో తిరిగినా కొత్తదనంవల్ల బాధపడడు. పరిస్థితుల కనుగుణంగా తాను మారిపోతాడు కాని. 'అయ్యో, ఇలాంటిమార్పు వచ్చిందే' అని బాధపడడు. అలా అని అతను పూర్తిగా ఏఎండ కాగొడుగు పట్టేవాడు కాడు. కొన్ని కొన్ని విషయాలలో అతనికి దృఢాభిప్రాయాలున్నాయి. ఆరు మూడయినా, మూడు ఆరయినా, వాటి నతడు మార్చుకోలేడు సాముద్రిక శాస్త్రం ఇంకోలాగ ఎంతఘోషించినాసరే. మాటవరసకి ఇతనిచే సిగరెట్ కాల్పించడానికి అనేకులు ప్రయత్నించి విఫలులయ్యారు. రోజుకి గ్రోసులు గ్రోసులు లెక్కనిపీల్చేసే మరాథాన్ పొగ త్రాగుడుగాళ్ళమధ్య అతను జీవితం చాలా నెలలు వెలిగించాడు. ఒక్క సిగరెట్ అతను ముట్టుకోలేదు. వాళ్ళచే వొకటి తక్కువ కాల్పించ ప్రయత్నించలేదు. అతనిది ఎమియబుల్ స్వభావం కదా అని, సుత్తిపుచ్చుకుని తమకి కావలసిన ఆకారంలో ఇతనిని తయారుచేయాలని చాలామంది ప్రయత్నించారు. వాళ్ళల్లో అతని పినతల్లి శేషమ్మగారు వొకరు.

ఎమ్. ఎస్. ప్రకాశరావు

శేషమ్మగారంటే అందరిపినతల్లులవంటిదీ కాదు. ఆవిడ కత్తిలాంటి మనిషి. ఆవిడ అవునన్నదానిని కాదనడానికి భూమిమీద నూకలపై ఆశవున్నవాడెవడూ సాహసించడు. అలా అని ఆవిడని రాకాసి అనడానికి వీలులేదు. ఆవిడ అనవసరంగా నోరు జారదు. చేతులు వూపుకుంటూ ఇటు ఏడు తరాలవార్నీ, అటు ఏడుతరాలవార్నీ దుమ్మెత్తిపోయదు. మరి ఆవిడంటే అందరికీ ఎందుకు భయమంటే ఏం చెప్పం? ఒక్కొక్కళ్ళవదనంలో వుంటుందికాబోసు ఆ గాంభీర్యమంతా. వాళ్ళనిచూసి తలవొంచ బుద్ధిపుడుతుంది కాని ఎదిరించ బుద్ధిపుట్టదు. దానికితోడు ఆవిడ భర్తగారు కేంద్రప్రభుత్వంలో గజెటెడ్ అఫీసరుపనిచేసి కొద్దో, గొప్పో ఆస్తి సంపాదించాడు. ఉద్యోగరీత్యా ఆయనతో ఆవిడా బొంబాయి, కలకత్తా, ఢిల్లీ ఇత్యాదిపట్టణాల్లోవుండివచ్చింది. ఇతరులకి తెలియని విషయాలెన్నో ఆవిడకి తెలుసు. అందుచేత, ఆవిడన్నదాని కెవరయినా కాదంటే ఆవిడ, అవతలవాళ్ళకి తెలియని విషయాలు ఎన్నో చెప్పేసి, వాళ్ళని తికమకపెట్టేసి, చివరికి వాళ్ళచేత అవుననిపిస్తుంది. అందువల్ల ఆవిడతో వ్యర్థ ప్రసంగాలలో కెవరూ దిగరు. ఆవిడ జీవితమంతా, ఆయనగారితో దేశమంతా తిరగటంతో సరిపోయి, ఆయనగారి ఆస్తికి ఒక్కగానొక్క నలుసునయినా ప్రసాదించలేకపోయింది. ఆయన పోయేముందు ఆస్తంతా ఆవిడకి వ్రాసేసి, ఆవిడ తన కిష్టం వచ్చినట్లు దాన్ని కృష్ణార్పణం చేసేయవచ్చని, సర్వహక్కులూ ఇచ్చేసి మరీ పోయాడు. ప్రతి విషయంలోనూ ఆవిడదే పైచేయి కావడానికింతకన్నా వేరింకేం కావాలి?

అటువంటి శేషమ్మగారి కెందుకో కాని, అక్క కొడుకు శ్రీనివాసుడంటే మొదటి నుండీ ప్రత్యేకాభిమానం. "వోర్నీ, శ్రీనివాసులూ, నీవు నిజంగా శ్రీనివాసుడవురా! నీ రొట్టె విరిగి, కల్తీలేని వెన్న కాచిన నేతిలో పడిందిరా!" అన్నారు చాలామంది బంధువర్గం. "నే నప్పుడే అనుకున్నా. వాడి జన్మకాలంలో చంద్రుడు పదకొండవ గృహంలో తీరుబడిగా కూర్చుని తన చల్లని చూపులు తెగప్రసరింపజేశాడు" అన్నారో శాస్త్రులుగారు. ఆ చంద్రుడనేటువంటివాడెవడో, వాడు పదకొండవ గృహంలో వేరే పనేమీ లేనట్లు తీరుబడిగా కూర్చుని చల్లనిచూపు లెందుకు ప్రసరింపజేశాడో శ్రీనివాసులి కర్థంకాలేదు. దానికీ తన పినతల్లి ఆస్తిమీద తనకి హక్కు రావడానికీ గల సంబంధమేమిటో అంతకన్నా అర్థంకాలేదు. ఈ వారసత్వం అవస్థాజనకమయి చివరికి మోయలేని బరువుగా మారుతుందని ఆ సమయంలోనే ఎవరయినా సూచించివున్నట్లయితే చాలా సంతోషించివుండేవాడు. అటువంటి సూచనలేం రాకపోవడంతో అతను శేషమ్మగారి అధిపత్యంక్రిందకి వచ్చాడు.

★ ఝాన్సీ లక్ష్మి ★

సైనికుడు: ఏం?

మోతీ: ఆమె దర్శనం చెయ్యాలని ఉవ్విళ్ళూరుతున్నా.

సైనికుడు: (కొంచెం సందేహంతో) మోతో ఇంతవరకూ ఝాన్సీరాణివి మాట్లాడుతుత. ప్రశాంతముగ భగవంతుని ప్రార్థించుకొనుట కిట్లు వచ్చినది సెలవు.

(సైనికుడు నిష్క్రమిస్తాడు).

మోతీ: అయ్యో! అయ్యో! దయామయీ! భరతమాత స్వయంగా వచ్చి ఎంత హెచ్చరిక చేసినా మన్ను తిన్న పాములా కదలక పడిఉన్నా. హతభాగ్యుడా మోతీ! నీ జన్మ వృథా (హఠాత్తుగా ఆవేశంతో) ఛంపా! నేను పోతున్నా! ఝాన్సీరాణి పాదాల వద్దకు పోతున్నా. తప్పు సైరించమని వేడుకొంటా. ఆ తల్లి సేవ సూర్య చంద్రాదులతో నిలిచివుంటుంది. అత్తతో యీ సంగతి చెప్పేయి... (ఝాన్సీ రాణి పోయిన వైపు పరుగెత్తుకొని పోతాడు).

ఛంప: ఈశ్వరుడు ప్రతి వారికీ ఏదో సమయంలో దివ్య రూపం చూపించడానికి వస్తాడు. కాని ఎంతమందో ఆయనరాగానే పెడముఖం పెట్టి సిరిని మోకాలితో తన్నేస్తారు... ఝాన్సీరాణి అడుగు జాడలలో నడుచుటకు పోయిన నా భర్త ధన్యుడు... ఓ నా మోతీ! నీ దర్శన లాలసతో నా కళ్ళు కాయలు కాసినా నీ దేశభక్తి తలచుకొని నా హృదయం నిత్యకళ్యాణం పచ్చతోరణంతో కలకలలాడుతూ ఉంటుంది. నీవు చేరబోవు ఝాన్సీదండు రామదండు. ఆ దండు నెదుర్కొనుఅధములు పాషండులు.

(తెర పడుతుంది) ★

శేషమ్మగారి భర్త చాలా క్రమబద్ధమయిన జీవితం గడిపినవాడు. ఆయన రోజూ వుదయం ఆరుగంటలకల్లా లేచేవాడు. దిన చర్య అంతా ఖచ్చితంగా టైము ప్రకారం చేసుకుని పోయేవాడు, ఒక్క నిముషమయినా ఇటూ, అటూ కాకుండా. ఈ టైమువిషయంలో ఆయ నెంత ఖచ్చితంగా వుండేవాడంటే, ఈయన గడ్డం చేసుకునే టైము, భోజనంచేసే టైముని బట్టి చుట్టుప్రక్కలవారు తమ గడియారాల్ని దిద్దుకునేవారని శేషమ్మగారు చాలాసార్లంది! ఆయన వేషభాషలలో కూడా యీ క్రమశిక్షణ చాలా కనపడేదట. శ్రీనివాసులు కూడా అచ్చంగా అలా తయారవాలని శేషమ్మగారి కోర్కె. అతని స్వభావం దాని కెంతయినా విరుద్ధం. అతనికి రాత్రి పన్నెండింటికి పడుకుని ఉదయం ఎనిమిదింటికి లేవడం అలవాటు. ఇంకోలాగ చస్తే చేయలేడు. బట్టల విషయంలో కూడా అదే నిర్లక్ష్యం. దాంతో ఆ యింట్లోవుండటమతనికి చాలా ఇబ్బంది కలిగించింది. అందుకనే దూరంగా పట్నములో వుద్యోగం వచ్చేసరికి ఎగిరి గంతేసి చక్కాపోయాడు. ఫరవాలేదు. వృద్ధిలోకి వస్తాడని శేషమ్మగారు కూడా వూరుకుంది. అక్కడ తను వూహించిన పద్ధతిలోనే జీవితం గడుపుతున్నాడని వూహించుకుని సంతుష్టి చెందింది. ఇంతవరకు అన్నీ సవ్యంగానే వున్నాయి. ఆవిడ కన్నివైపులా ఆనందమే కనబడింది.

అటువంటి ఆవిడ ప్రశాంతజీవితంలోకి వో రాయిపడి చిన్న అలలు లేవదీసింది. పట్నంలో వున్నవాడు వున్నట్లుండక శ్రీనివాసులు కథలు వ్రాయడం మొదలుపెట్టాడు. అవి ప్రచురించబడ్డాయి. చాలామంది వాటిని మెచ్చుకున్నారు కూడానూ! అటువంటి కథ వొకదాన్నావిడ చదివింది. వాటిని మెచ్చుకున్నవాళ్ళతో ఏకీభవించలేకపోయిందావిడ. "ఆ దిక్కుమాలిన పట్నంలో చేరి మావాడు పాడయిపోతున్నాడమ్మా" అంటూ కళ్లనీళ్లు పెట్టుకుంది. వాడు కథలు వ్రాస్తున్నాడని కాదు ఆవిడ పరితాపం. ఆవిడ చాలాకథలూ, నవలలూ చదివింది. వాటిపై వొక విధమయిన అభిప్రాయం ఏర్పరుచుకుంది. దేవుడూ, దెయ్యాలూ వచ్చే కథలంటే ఆవిడకు చాలా ఇష్టం విధి బలీయమైనదని ఆవిడ విశ్వాసం. దానికి వ్యతిరేకంగా ఎవరు కథలు వ్రాసినా, ఆ వ్రాసినవాడి వంటి కింత ఆవకాయ మర్దనా చేయాలనిపిస్తుందావిడకి. అటువంటిది శ్రీనివాసులు మిగతా వాఙ్మయాలన్నిటినీ వదిలి డిటెక్టివ్ కథలు వ్రాయడం మహాపరాధంగా కనిపించింది. అందులో,

"సేట్ పన్నాలాల్ తనతోటలో తిరుగుతూంటే, వొక చెట్టుమీదనుంచి ఎవడో ముసుగు మనిషి, 'హాండ్స్, చేతులెత్తు' అంటూ తుపాకీ ఝళిపిస్తూ క్రిందకి వురికి—

'శివశివా, ఇదేం కథయ్యా బాబూ' అంటూ తలమీద మొత్తుకుందావిడ. అథమం ఒక అమ్మాయీ, అబ్బాయీ, ఇద్దరూ ఏ చెట్టు క్రిందో ప్రేమించుకుని చివరకే పందిట్లోనైనా పెళ్ళిచేసుకునే కథలయినా ఆవిడ అంత బాధపడేది కాదు. కాస్సేపు బాధపడి, అప్పుడు కర్తవ్యం ఆలోచన చేసింది. "లాభంలేదు. దీనికి తగిన చర్య తీసుకోవాలి. ఆ పట్నంలో వుండి వెధవాలోచనలన్నీ బుర్రలోకి ఎక్కించుకుంటున్నాడు." అనుకుని వెంటనే శ్రీనివాస్ కో వుత్తరం వ్రాసేసింది; వాడికి కనుక తనమీద ఏమాత్రం గౌరవంవున్నా ఏడాదికి నెల రోజులు శెలవు పెట్టి తనదగ్గిర వుండాలని. వాడు పట్టణంలో పదకొండు నెలలలో పట్టించుకున్న మురికినంతటినీ, ఒక్క నెలలో తాను శుభ్రంగా కడిగివేయకలదని ఆవిడ నమ్మకం. పినతల్లిదగ్గర నెల్లాళ్ళపాటు వుండటమంటే శ్రీనివాసులికి ప్రాణసంకటమనిపించేవిషయం కాదు. కానయితే, దానికిబదులు ఇంకోటేంచేయమన్నా సంతోషంతో అంగీకరిస్తాడు. ఆవిడ వుత్తరం చూసి ఇంకోలాగ చేయడానికతను సాహసించలేదు. పదెకరాలు బంగారం పండే భూమి, పల్లెటూరు, పట్నంగాని వూళ్లో డాబాఇల్లు పదో పదిహేను వేలో రొఖ్ఖం వున్నవాళ్ళకయితే 'వోస్, ఇంతేనా!' అనిపించవచ్చుకాని లేనివాళ్ళకదే పెన్నిధి.

నెల్లాళ్లు శెలవు పెట్టి ఇంటికి వచ్చిన శ్రీనివాసరావుని చూసి ఆవిడ చాలా సంతోషించింది, కుర్రవాడు బుద్ధిమంతుడు చెప్పిన మాట వింటాడని. కాని వచ్చిన నాలుగో రోజునే అతను కూర్చుని అతి సీరియస్‌గా వ్రాసేస్తోంటే ఆవిడకి అనుమానం వేసింది.

"ఏమిట్రా చెవలాయి వ్రాసేస్తున్నావు, ఆ దరిద్రపు కథలేనా?"

"అబ్బెబ్బే, ఏంలేదు పిన్నీ, ఏదో వూరికే వ్రాస్తున్నా."

"ఏడిశావులే, ఏది చూడనియ్యి" అని ఆ కాగితాలు లాక్కుంది.

'డిటెక్టివ్ సతీశచంద్రుడు తన గదిలో కూర్చుని వ్రాసేస్తున్నాడు. రఘువీరలాల్ హత్యకి సంబంధించిన విషయాలన్నీ తనకి దొరికిన ఋజువులతో సహితంగా, హంతకుడెవరయివుంటాడో వ్రాసేస్తున్నాడు. ఇంతలో హఠాత్తుగా లైట్లారిపోయాయి. అతని తలపై బలంగా దెబ్బపడింది.—'

శేషమ్మగారు తన బుర్రెవరో పగలకొట్టినంత ఖంగారుపడి కెవ్వున కేక వేసింది. ఈ డిటెక్టివ్ కథలలోవున్న అవస్థే అది. అది చదువుతూంటే రక్తం కరుడుకట్టుకుపోతుంది! నరాలన్నీ బిగపెట్టుకుపోతాయి! తాను నాలుగురోజులనుండి నూరిపోసిన మంతా కొరగాకుండాపోయిందే అని ఆవిడ బాధపడిపోయింది.

"ఛీ, ఛీ, ఛీ, ఏం పాడురోజులొచ్చాయే తల్లీ! అయినా, ఇవేం వ్రాతలురా? ఒక దేవుడూ లేడు, దెయ్యం లేదు, మరీ పేట్రేగిపోతున్నావ్?" అంటూ గావుకేకలు పెట్టిందావిడ. తాను నించున్నచోట భూమి కుంగిపోతోందనిపించిందతనికి.

"నాకు లొంగటంలేదు నువ్వు. నీ కెవరినో తెచ్చి కట్టబెట్టేస్తే నీరోగం దప్పగా అదే కుదురుస్తుంది."

శ్రీనివాసరావు మొదటినుండి ఈ విషయమయే భయపడుతున్నాడు. ఏనాడు దూరాంతంగా ఆవిడ తనకి పెళ్లిచేసేస్తానని బెదిరిస్తుందోనని, ఆ ప్రసంగం రాకుండా జాగ్రత్తపడుతూ వచ్చాడు. ఇప్పుడు ఏటంబాంబులాగ పేలేసిందావిడ. ఇక ఆవిడ నాపడం ఆ బ్రహ్మతరం కాదు. అప్పుడే శ్రీనివాసరావు చెవుల్లో సన్నాయి మేళం వినిపించేసి, అతని కాళ్లు దడదడలాడిపోయాయి. ఆవిడ ఎందుకు అంత అగ్గిభరాటా అయిపోయిందో ఎంతాలోచించినా అర్థంకాలేదతనికి. తాను సిగరెట్లు కాలుస్తాడా? ఉహూఁ. పోనీ తాగుతాడా? అబ్బే - పోనీ ఇంకోనేమన్నా? హుఁతోస్మి. ఆమడదూరంలో ఆడదాన్ని చూసి, అటకెక్కి కూర్చునే తను, డబ్బు ఇచ్చుకుని— హరి, హరీ. పోనీ డబ్బుకోసం ఆవిడని పీడిస్తున్నాడా? అది లేదు. తనలో ఇటువంటి దుర్గుణం వొక్కటీలేదు. అయినా ఆవిడ తను పాడయిపోయాడంటోంది. దీనికి కారణం తను వ్రాసే కథలేమోనని అనుమానం వచ్చిందతనికి. గబగబా పిన్నిదగ్గరకి పరిగెత్తి అడిగాడు.

"పోనీలే పిన్నీ, నీ కిష్టంలేకపోతే యీ కథలు మానేస్తాను. ఎలాంటివి వ్రాయమంటావో చెప్పు. దేవుడిమీది కథలు ఇప్పటివాళ్లు చదవరు."

"ఆ ప్రేమ గురించేనా ఏడు. అంతే కాని అర్ధరాత్రి అమాంతంగా పనిలేనట్లు బుర్రలు పగలగొట్టుకోడం ఏమీ బాగులేదు."

"సరే - అయితే, అలాగే వ్రాస్తాను చూడు" అంటూ వెనకటి కాగితాలు చింపేసి తిరిగి ప్రారంభించాడు.

"డిటెక్టివ్ సతీశచంద్రుడు తన గదిలో పడక కుర్చీలో కూర్చుని ఆలోచిస్తున్నాడు, రఘువీరలాల్ హత్యని గురించి, హంతకుని విషయంలో సబబు లాలోచిస్తున్నాడు. ఇంతలో బైట తలుపుమీద ఎవరో నెమ్మదిగా బరికారు. సతీశుడు రివాల్వరు తీసుకుని, నెమ్మదిగావెళ్ళి తలుపు తీశాడు. ఎదురుగుండా వొక అందమయిన అమ్మాయి తళుక్కుమనే కళ్ళతో చటుక్కుమని చూసింది."

హా! హా! చాలా బాగుంది. పిల్ల చాలా ముచ్చటగుంటుందని సంతోషించేవాడు. అసలు లేనంతకాలం అతని కథ అవిచ్ఛిన్నంగా సాగిపోయింది. తీరా అమ్మాయి వచ్చాక ఏం చేయాలా అని ఆలోచిస్తున్నాడు.

ఇంతలో వీథితలుపు ఎవరో కొట్టారు.

"అబ్బబ్బ, యీ ఇంట్లో కొంచెం నిమిషం కూర్చుని ఆలోచించుకోడానికి వీలులేదు కదా?" అని విసుక్కుంటూ వెళ్ళి తలుపు తీశాడు. ఎదురుగా ఎర్రగా బుర్రగా పుష్ప లా అమ్మాయి ఇతణ్ణి చూసి, "శేషమ్మగారు ఉన్నారా?" అంది.

శ్రీనివాసరావు గుండెకాయ కొట్టు గొంతుకలోకి వచ్చింది. దాని కదే రోగం. ఇటువంటి సమయాల్లో స్ప్రింగులాగ పైకి

అన్ని నోట్లోకి వస్తుంది. కాస్తంత తెప్పరిల్లి, "క్షమించండి ఒక్క నిమిషం" అంటూ లోపలికి పరుగెత్తాడు, తాను సగం వ్రాసిన కథ తీసి,

"సతీశచంద్రుని గుండె గొంతుకలోకి వచ్చింది" అని వ్రాసి, ఆ కాగితాల్ని దాచేసి బయటికి వచ్చాడు. ఆ అమ్మాయి కూలివాడి చేత పెట్టె, బెడ్డింగు లోపలకి పట్టించుకుని వచ్చింది. వాటిని చూడగానే శ్రీనివాసరావుకి గుండె ఆగినంత పనయింది. యీవిడెవరో ఇక్కడ తిష్ఠ వేయడానికి వచ్చిందని వూహించుకున్నాడు.

"ఇప్పుడు చెప్పండి, మీ పేరేమిటో. మా పిన్ని వంటయింట్లో వుంది. ఆవిడకి కబురందిస్తాను" అన్నాడు.

"నా పేరు లత. మీరు శ్రమపడక్కర్లేదు. నేనే లోపలికి వెడతా, మీరు కొంచం దారియిస్తే.

"లత ! ఏం లత?"

"వట్టి లతే" అని నవ్విందా అమ్మాయి.

"టట్, టట్, వట్టి లతేమిటి? కల్పలతో, సువర్ణలతో, పుష్పలతో, కేశలతో—"

ఫక్కున నవ్వింది లత.

"ఛప్, నోరుముయ్యి. వెధవ వాగుడు నువ్వూను." అంటూ శేషమ్మగారు వచ్చింది. "ఏమేవ్ పిల్లా! ఎక్కడనుండి రావడం? వుత్తరం ముక్కయినా వ్రాయకూడదు టే?"

"వూరినుండే అత్తయ్యా. అనుకోకుండా బయలుదేరాను. అందుకనే వుత్తరం వ్రాయడం పడింది కాదు."

పోన్లే, అప్పుడే వరసకూడా కలిపింది, అనుకున్నాడు శ్రీనివాసులు.

"వాకేయ్ దారికడ్డుగా నిల్చుంటే అది లోపలికి ఎలా వస్తుందనుకున్నావ్? అదెవరనుకున్నావ్ ? మీ బాబయ్యకి అక్కగారికి—" ఆ తరువాతెక్కడో తాడు వదిలేశాడతను. కాని అతను వొక్క విషయం తెల్సుకున్నాడు. ఆ అమ్మాయి ఆవిడకేదో దూరబంధువు; బి. ఏ. తప్పింది. రెండు రోజులుండి వెళ్ళిపోతుంది. డిటెక్టివ్ సతీశచంద్రుడిలా, తన బుర్రకూడా ఎవరయినా కీర్తన పాడించేస్తే బాగుండుననుకున్నాడు. వొక్క పిన్నితోటే వేగలేకపోతున్నాడు. ఆడజాతికి చెందిన మరొక శాల్తీ ఆవిడకి తోడువచ్చింది, జాగ్రతో, జాగ్రతి అనుకున్నాడు. ఆ అమ్మాయి అలా గృహప్రవేశం చేయడం అతనికేం నచ్చలేదు. ఇదేదో కొంప ములగడానికే వచ్చిందనుకున్నాడు. అతని భయాలుకూడా కేవలం ఆధార రహితాలు కావు. శేషమ్మగారు వాడి వివాహ విషయమై ప్రస్తావించిన రోజునే ఈమె రావడం కేవలం దైవికం. విధి బలీయమైనది. వీళ్ళిద్దరికీ ముడిపెట్టేస్తే సరిపోతుందనుకుంది శేషమ్మగారు. యీ ఆలోచన ఆవిడకి చాలా ఆనందం కలిగించింది. ఆవిడ ఆ మాట పైకంటే చాలు, అక్షరాలా జరపడానికి అంతా సిద్ధమే. అయినా శీనిగాడికేం లోపం? బి. ఏ. ఆనర్సు మూడేళ్ళూ చదివి, చివరికి రికమెండెడ్ బి. ఏ. పట్టా పుచ్చుకున్నాడు. అయితేనేం శుభ్రంగా ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు. పైగా తమ ఆస్తి వుద్దతుంది. అన్నీ బాగానే వున్నాయి కాని, ఆవిడ దేశయాటన ఫలితంగా కొద్దిగా సంస్కారం సంపాదించింది. వీళ్లిద్దరూ, తన ప్రోద్బలం లేకుండా వాళ్లంతట వాళ్ళిష్టపడితే బాగుంటుందనుకుందావిడ. కాని, అది తలా రెండురోజుల్లో వెళ్ళిపోతుందే?

ఏదీకూడా దైవికంగా జరుగుతుందంటే శ్రీనివాసరావంగీకరించడు. అతని కథలోలాగే ప్రతిదానికి ముందు బ్రహ్మాండమయిన ప్లాను అవసరం. కాని ఇప్పుడు జరిగిందేమిటి ? శేషమ్మగారు అతని వివాహం గురించి—విసుగులో నయితేనేం—అలా ప్రసంగం తెచ్చిందో లేదో, ఆవిడ కన్ని విధాలా వచ్చిన పిల్ల, పిలిచినట్లు వచ్చి ముందర వాలింది. పోనీ, వచ్చినపిల్ల రెండు

ఆశః

బొమ్మకంటి శ్రీనివాసాచార్యులు

బ్రదుకు కడలి త్రచ్చి భయద హాలాహల
మ్మొదవగా నిరాశ నొదుగు బడుగు.
పూన్కి బాట కొనను పొలుచు పీయూషమ్ము
విలుచు వాడె జగతి గెలుచువాడు.

ప్రణయ పాదప మనుభవ సుమమ్ములు పూచి
కష్ట సౌఖ్య ఫల యుగమ్ము పండు.
తీపి, చేదు - రెండు తీరుల ఫలములు
మెసవు వాడె తెలివి మసలువాడు.

పవ్వళించు పాన్పు భయదాహి కోరగా
దొడిగి నడచునేల ఊబికాదు
జనుల యెదల నసుర సభకా దమరశోభ
కనులు విడిల పీడ కలలు కరగు

ఆశ, యెను నిరాశ అను సమాంతర రేఖ
లంత మందు నెచట? ఐక్యమెచట?
పవలు రేయి యెపుడు పవళించు నొక సెజ్జ?
వెలుగు నిరులు నెపుడు వియ్యమందు?

ఓహో హో నిరాశ యొడి పసిబిడ్డడా!
స్వర్ణ రుచి విశిష్ట భావి పిలుచు
మ్రోగె విజయ శంఖ మూగె కోర్కెలసోల
లేచిరమ్ము; హర్ష మూచికొమ్ము.

★ దత్తుడు ★

రోజు లుండిపోతే ఆ తరువాత శేషమ్మగారి నెలాగో మభ్యపెట్టేసి నెల్లాళ్ళూ గడిపేస్తే తిరిగి ఏడాదివరకూ ప్రమాదం లేదనుకున్నాడు. కాని విధి ఈ విషయంలోకూడా మొండివేలు పెట్టింది. రెండు రోజులుండి వెళ్ళిపోవలసిన పిల్లకదా అని కూర్చోక, శేషమ్మగారితో కలిసి పనులు చేయబోయి నూతి దగ్గర కాలుజారి క్రిందపడింది. కాలు మడతపడి వాచిపోయింది. దాంతో మంచమెక్కిందామె. ఆమెకు మందులు తీసికుని రావడం అది శ్రీనివాసులే చేయవలసి వచ్చింది. చివరికావిడ కాలుకి కట్టుకూడా అతనే కట్టవలసివచ్చింది. లత మీద పళ్ళు పటపట కొరుకుతూనే కట్టుకట్టాడు. కాని ఆ అమ్మాయిమీద అభిమానంతోటే ఇవన్నీ చేస్తున్నాడనుకుంది శేషమ్మగారు. "వస్త్రి కాయనా, కంబేలుపడకు. కాలు త్వరగానే నయమవుతుందని చెప్పాడుగా డాక్టరు" అని వొకనాడతన్ని పిలిచి ధైర్యం చెప్పబోయిందావిడ. "ఏమిటీ? ఆ కాలు త్వరగా నయమవుతుందని చెప్పాడూ ఆ డాక్టరు?" అని ఖంగారుపడుతూ ప్రశ్నించాడు. ఆ ప్రశ్నలోని ఆత్రుతని పసిగట్టి, చిరునవ్వు నవ్వుతూ అందావిడ.

"త్వరగా కాలునయమవుతే అది త్వరగా వెళ్లిపోతుం దని భయపడుతున్నావా? నే నంతతొందరగా దాన్ని పంపుతా ననుకున్నావా?"

దాంతో శ్రీనివాసరావు ముఖం కందగడ్డలా అయిపోయింది. దానికే వేరే అర్థం తీసిందావిడ. ఆ తరువాత రెండుమూడు రోజులకి ఇల్లంతా నెమ్మదిగా తిరగడం ప్రారంభించింది లత.

శ్రీనివాసరావు స్వతహాగా బద్ధకస్తుడు. తాతలనాటి నరసరావుపేట కుర్చీలో సావకాశంగాకూర్చుని, ఇంటిచూరుకేసి చూస్తూ, తను సృష్టించిన డిటెక్టివులసాహసకృత్యాలు తలుచుగుంటూవుండడం సరదా. ఒకరోజున రెండోడోసు కాఫీకూడా త్రాగి అభిమానపు పోజులోకూర్చుని వోడ్‌హౌసు సాహిత్యం చదువుతున్నాడు. ఇంతలో 'ఏమండీ' అంటూ స్త్రీకంఠ మేదో వినబడింది. ఎవరో అనుకుని వూరుకున్నాడు.

'మిమ్మల్నేనండి' అంటూ లత ముందుకి వచ్చింది.

"ఎవర్ని? నన్నా?" అంటూ వీధిగుమ్మం కేసి ఆశగా చూశాడు. అవకాశంవుంటే ఆద్వారంలోకి హాప్‌స్టెప్ అండ్ జంప్ చేసి అక్కడనుండి పదివేల మీటర్ల పరుగు తీయడానికికూడా సిద్ధంగావున్నట్లు కనబడ్డాడు. అతనలా బల్లమీద కాళ్లు పెట్టుగునికూర్చోవడం శేషమ్మగారి కొంతమాత్రమూ ఇష్టంలేదు. ఈవిడికూడా అదేబాపతేమోనని ఖంగారు పడ్డాడు.

"అవును మిమ్మల్నే. ఆవిడ పాపం పెద్దదయింది. ఒకర్తీ ఎన్నిటికని తంటాలుపడుతుంది? కొంచం బజారుకుపోయి ఆ నాలుగు సరుకులూ మీరే తేరాదూ? అంటూ నాలుగు సంచు లక్కడ పడేసి లోపలికి చక్కాపోయింది.

హూత్, కట్టుకున్న మొగుడుమీద చలాయిస్తూన్నట్లు అధికారం చెలాయిస్తోందే?" అనుకున్నాడు. శేషమ్మగారు లత చెవిలో యీవార్త ఇంకా వేయలేదని అతనికి తెలియదు. కాని, ఎదురుగుండా సంచులు 'తప్పదు, తమ్ముడూ' అన్నాయి. వోడ్‌హౌసుకేసి జాలిగాచూస్తూ రోడ్డుమీద పడ్డాడు. అతని బుర్రలో జెట్‌విమానాలు పరుగెట్టాయి. తన జీవితవిధానంలో ఏదో పెద్దపరిణామం వచ్చేస్తోందని భయపడ్డాడు. తన పినతల్లి, లత, ఇద్దరూ కలసి ప్రేమ పేరుతో లేనిపోని బాధ్యతలు తన నెత్తిపై రుద్ది తనని త్రాళ్ళతో బంధించేద్దామనుకుంటున్నారు. ఆ లతని కనుక తను పెళ్ళాడితే - హాతోస్మి, హాతోస్మి, ఆవిడతో సంసారం వూహించుగోడానికి కూడా దుర్భరంగావుంది. రోజూ తన పిన్నిలాగే ఆరుగంటలకల్లా లేపేస్తుంది. అంతటితో వూరుకోదు, 'ననవా నోయ్' అని సంగీతం కూడా ప్రారంభిస్తుంది. జీవితకాలమంతా వీటిని భరించడ మెలాగురా భగవాన్లూ అనుకుంటూ గాభరాపడిపోయాడు. అంతటితో వూరుకుంటుందా? ఊహూఁ రోజూ గడ్డం గీయకపోతే తిండి పెట్టదు. రోజూ యీ గడ్డం చేసుగోడ మతనికో పెద్దసమస్య. ఇదంతా వట్టి టైమ్ వేస్టు. నిజాని కతనికి అంతకంటె కొంపలు ములిగే పనులూ లేవు. అతని కిదంతా బద్ధకం. తన పినతల్లి తనలో చూచిన చెడ్డ అలవాటు ఇదేనని అతను తెలుసుగోలేకపోయాడు. సంచులన్నీ నింపుగుని ఇంటిదారి పట్టాడు. దార్లో సినిమా బండేదో అట్టహాసంగా వెడుతోంది. ఛా, వెధవ సినిమాలు. మనుష్యుల కాలం వృధా చేసి, పర్సు ఖాళీ చేసేయడానికి. కొంప తీసి వారానికి అధమం రెండు సినిమాల కయినా లాక్కుని వెడుతుందేమో ఆవిడ. అతనికి వెన్నెముకలో జెర్రి ప్రాకినట్లయింది. 'శ్రీనివాసూ, ఇంక నీపని ఆఖర్. గుడ్ బై' అనుకున్నాడు. కాని వెంటనే తమాయించుగుని, "ఛట్. వీళ్ళంటే నే నెందుకు భయపడాలి? వాళ్లు చెప్పినట్లల్లా చేయాలనివుందా?" కాని యీ వాదన వ్యర్థమని వెంటనే బోధపడింది. 'ఛస్, లాభం లేదు.' ఇతరు లేదైనా అంటే అవుననడం తప్ప, కాదని వాదులాడటం చేతకాదు.

ఉదయ కిరణాలు

సవరణ

ఈ వారం సంచికలో "ఉదయ కిరణాలు" సీరియల్ ముద్రణలో ఒక పొరపాటును గమనించవలెనని పాఠకులను కోరుతున్నాము. 17 వ పేజీ మొదటి కాలం రెండవ పేరాలో "అలవాటు ప్రకారం చిట్టిబాబు, ప్రకాశం సోమయాజులు ఇంట్లో భోంచేస్తున్నారు" అనే వాక్యం తరువాత 18 వ పేజీ ఆఖరు పేరాలో "ప్రకాశం ఆ యేడు కాలేజీ ఎన్నికలలో..." అనే వాక్యం మొదలు 19 వ పేజీ ఆఖరువరకూ చదువుకోవలెను. ఆపైన 17 వ పేజీ మొదటి కాలం మూడవ పేరా మొదలు 18 వ పేజీ మూడవ కాలం ఆఖరు పేరాలో "పూర్ణయ్యగారి నిర్మల వదనం చూడగానే......" వరకూ చదువుకోవలెను. దానికి తరువాయి 20, 21 పేజీలు.

అయినా ఎంతకాలం 'కంయ్, కంయ్' మంటూ కొట్లాడుకుంటారు? ఇలాంటి ఆలోచనలన్నీ మనసుని పాడుచేసేస్తోంటే, కాళ్ళీడ్చుకుంటూ ఇల్లుజేరాడు. గుమ్మం దగ్గరే ఎదురయింది శేషమ్మగారు చింకిచేటంత ముఖం వేసుగుని, "నే చెప్పలేదురా? నీరోగం కుదర్చాలంటే తగినది లతే."

"అవునట" అంటూ లోపలికపోయాడు. అందులోని వ్యంగ్యం ఆవిడకి అర్థంకాలేదు.

"ఒరేయ్, అవుసరమయితే నీ శెలవు పదిహేనురోజులు పొడిగించాల్సొంటుంది. ఈ శెలవుల్లోనే నీ పెళ్ళి కాస్తా అయిపోతే-"

"అలా ఇవ్వరు శెలవు పిన్నీ."

"ఎందు కివ్వరూ? నాకు యీల్సు నేర్పుతా వేమిటి? మీ బాబయ్య—"

"ఇస్తారులే. కాని అవుసరమా అని."

"ఓర్నీ. అంతకంటె తొందరగా అవాలంటే, అవతల వాళ్లు ఏర్పాట్లు చేసుగోడానికి టయిము వుండాలా?"

తనన్న ప్రతిమాటా ఆవిడ ఇంకోలా ఎందు కర్థం చేసుగుంటుందో అతని కర్థం కాలేదు. ఇంతలో మెరుపులాంటి ఆలోచనొకటి అతనికి తట్టింది.

"కొంపతీసి ఆ అమ్మాయి కీసంబంధ మిష్టంలేదేమో. నువ్వు వూరకే తొందరపడిపోతున్నావు."

"ఎందు కిష్టంలేదూ? నిక్షేపంలా ఇష్టముంది. ఇంతకీ నీకేంలోటు? వాళ్ళనాన్నకి నిన్ననే వుత్తరం వ్రాశాను. ఈవాళో రేపో రెక్కలుకట్టుగుని ఇక్కడ వాలడూ?"

(49 వ పేజీ చూడండి)

లేదు. కుణకుణానికీ రూపం మార్చి వేసే మబ్బుల్ని నమ్ముకుంటే అయినట్టే. అవిగో, దూరాన గంభీరంగా, నిశ్చలంగా, దృఢంగా తలలెత్తుకుని నిలబడిన పర్వత శిఖరాలు! వాటిని నా లక్ష్యాలుగా పెట్టుకుంటాను. ఆ శిఖరాలు ఎంత అందంగా, ఎంత ఉన్నతంగా, దృఢంగా ఉన్నాయి! వాటిని చూస్తుంటే నాలో ఎంత ఉత్సాహం, ధైర్యం కలుగుతోంది! శిఖరంనుంచి శిఖరానికి పరుగులు తీస్తాను. అప్పుడు నా ఆనందం వర్ణించడం ఎవరి తరం?"

నీతి:- సుస్పష్టమైన, నమ్మకమైన మార్గాన్ని చరిత్రే చూపిస్తుంది. ప్రజా శ్రేయస్సును సాధించడానికి ఆ మార్గమే మనం అనుసరించాలి. ★

★ శకునఫలం ★

(47-వ పేజీ తరువాయి)

ఉంటుంది. నిద్రపోతున్న 'మావయ్య బెత్తం' ఎప్పుడు కళ్లు తెరిచి చిందులు తొక్కుతుందోనన్న భయం వాడి కంఠంలో గంతులు వేయడంచేత ఆ కంఠంలో ఏడుపు ధ్వనిస్తూఉండగా, వాడు ఆ ఆపత్సమయంలో ఒచ్చిన మాటలు కూడ మరిచిపోతాడు. ఐ ఎస్ ఈజ్ అనేది మరిచిపోతాడు. "ది ప్రెసిడెంట్ ఐ ఎస్ మేకింగ్... బాబోయ్" అంటాడు రెండో దెబ్బపడే ప్రమాదాన్ని పసికట్టి.

బావ నా అపహాస్యాన్ని అసహ్యించుకున్నా సహించి అన్నాడు. "పరీక్షలలో లేవగానే పిల్లినిచూస్తే నూటికి ఐదుమార్కులు తగ్గిపోతాయిట" "నాకు లేని ఏడుపు నీకు మాత్రం ఎందుకు?" అన్నాను నేను.

దత్తుడు

(12వ పేజీ తరువాయి)

"ఇంతకాలం నా కోసం లోటుందనుకున్నానులే. బహుశా పొరపాటుపడ్డా

నీకేం! నీకు ఏభై మార్కులు రావలసింది అరవై ఐదువస్తాయి. నాకు ముప్పైఐదు ఒచ్చేవి.." విచారభావంతో బావగొంతు బొంగురుపోయి ఆగిపోయింది. "పిల్లినిచూడకపోయినా పేసయిపదుస్తా వేమిటి! ఇప్పుడు నువ్వు చదివినా పిల్లిని చూడడంవల్ల ఫేలయ్యావనే సదభిప్రాయం, సానుభూతి, సెప్టెంబరుకు సహాకారం......" నిలువుటద్దంలో నాన్నగారు నవ్వుతున్నారు. నేను నోరు మూసుకున్నాను. పరీక్షలలో ప్రతిరోజూ లేవగానే కనపడేది ఆ పిల్లి, రెండుపిల్లల కన్నతల్లి. "పుది స్త్రీయేకదూ, ఫరవాలేదు." అని బావకు అభయమిచ్చాను.

* * *

మార్కులు తెలిశాయి. నాకు అన్నీ డెభ్భైపైనే వచ్చాయి. అన్నీ ఫస్టుమార్కులే. ఎప్పుడూ ఆన్సరు పేపరుమీద 'నలభై' చూడని బావకి అన్నీ నలభై ఐదు పైన వచ్చాయి. "యూనివర్సిటీ ఫస్టుకీ నీకూ ఎంత తేడా?" బావ అడిగాడు. "ఇంక పదహారుమార్కులొస్తే నాది యూనివర్సిటీ ఫస్టు" నేను ఉత్సాహంగా అన్నాను. "పిల్లిని చూడకపోతే తప్పకుండా ఒచ్చేది." బావ బాధగా అన్నాడు. నామార్కులుచూసి బావఏనాడూ ఈర్ష్యచెందలేదు. ఇప్పుడు సానుభూతిచూపిస్తున్నాడు నాకు యూనివర్సిటీ ఫస్టు రాలేదని. నాకు గుండెల్లో ఏదో చురుక్కున తగిలినట్లయింది. బావ చెప్పింది నిజమేనేమో! "కాదు" అని సరిపెట్టుకున్నా. ★

లేమో. ఇంతకీ ఆ అమ్మాయి కిష్టమని నీకెలా తెలుసు? నీతో చెప్పిందా?"

"నోటితో చెప్పాలిటోయ్, దిఖలాయ్! ఆమాపే చెబుతోంది. అనవసరంగా భయపడకు. ఆ అమ్మాయి నిన్ను తప్ప ఇంకొకళ్ని చేసుగోదు."

'సరిసరి అదికూడానా!' అని గొణుక్కుంటూ తన గదిలోకిపోయి తిరిగి ఫోర్ట్ పాసు తీశాడు. కాని ఫోర్ట్ పాసుకూడా అతనికి సంతోషాన్ని కలిగించలేకపోయాడు. ఇంతలో 'ఏమండీ' అంటూ ఆ లతమ్మ వచ్చింది. ఆమె 'ఏమండీ' అని దీర్ఘాలు తీస్తూ పిలిచినప్పుడల్లా అతనికి క్వినయిన్ మాత్ర మింగినట్లే వుంటుంది.

"సరుకులన్నీ తెచ్చేశానుగా!" అన్నాడు.

"అది సరే. దానికంతయినది. అకొంటు కొంచం చెప్పాల్సింది. అవిడివన్నీ పాపక్ జాగ్రతగా పద్దు వ్రాసుకుంటుంది."

"ఈ లక్షణంకూడా వుందీ! హరి భగవాన్లూ" అనుకున్నాడు. ఆ అనుకున్నది తనలో అనుకుంటే తీరిపోయేది. కాని పైకి గట్టిగా అనుకున్నాడు.

"ఏమిటీ!" అందామె.

"అబ్బే, ఏమీ లేదూ. ఇంతవరకూ నాకు మందమతివొక్కటే లేదనుకున్నా. కాని ఇప్పుడుచూస్తే ఆ లక్షణంకూడా నాలో వున్నట్లుంది. మీపద్దు మరిచిపోయాను."

"పోన్లెండి, ఫరవాలేద"ంటూ వెళ్లిపోయింది. అని కొస్త నయమనుకున్నాడు. కాని ఎంతకాలం పోన్లెండని వూరుకుంటుందో అతను వూహించుగోలేకపోయాడు. ఆమె ఆ విధంగా ఎందుకు ప్రవర్తిస్తుందో అతనికర్థం కాలేదు. తనని బాసు చేసే బాధ్యత ఇప్పటినుండి పైన వేసుకుందా? లేక తన పిన్నిలాగే యీదిసైకి ఇది అలవాటా?

అతనికి విధిమీదా, విచిత్రాలమీద నమ్మకం లేదు. కాని యీ సమయంలో ఏదైనా విచిత్రం జరిగి తనావూరినుండి వెళ్లిపోగలిగితే బాగుండుననుకున్నాడు. మర్నాడతనిపేర నో టెలిగ్రాం వచ్చింది ఆఫీసు నుండి. ఆఫీసులో ముగ్గురు హఠాత్తుగా మెడికల్ లీవు మీద వెళ్లిపోయారుట. శ్రీనివాసరావు కభ్యంతరం లేకపోతే సాధ్యమయినంత త్వరగా వచ్చి పనిలో చేరవలసిందని వుంది. అతను వెనుక చాలాసార్లు ఆఫీసుకి యీ విధంగా అక్కరకు వచ్చాడు. ఈసమయంలో ఇలా టెలిగ్రాం రావడంతో శ్రీనివాసరావెగిరి గంతేశాడు. అమాంతంగా పట్నంపోయి ఆఫీసరు బట్టతలపై ముద్దు పెట్టుగోవాలనిపించిం దతనికి. ఆ టెలిగ్రాం పుచ్చుకుని 'పిన్నీ' అంటూ లోపలికి పరిగెత్తాడు. ★